

Introduktion til virksomhedens bogføring og regnskab

Kapitel 6
Fra varetransaktionernes
registreringsmetoder til det dobbelte
bogholderi i en fremstillingsvirksomhed

Hvor er vi?

Kap. 1 og 2:

Varetransaktioner beskrevet som handlingskæder og registreringer

Kap. 3 og 4:

Resultat- og likviditetsbeskrivelser for handels- og fremstillingsvirksomheder

Kap. 5, 6 og 7:

Det dobbelte bogholderi (debet og kredit)

Kap. 8:

Virksomhedens lønsomhedsmønster (resultatopgørelse)

Kap. 9:

Virksomhedens lønsomhedsmønster (balance)

Kap. 10 og 11:

Gennemgang af fuldstændig bogførings- og afslutningsproces

Kap. 12:

Perspektivering af bogholderi og regnskab

Det dobbelte bogholderi

- De grundlæggende bogføringsprincipper ligner hinanden for en handelsvirksomhed og en fremstillingsvirksomhed.
- Dette kapitel inddrager virksomhedens startperiode. Det betyder, at der skal registreres indskudskapital, der leveres primo opstartsperioden, samt foretages løbende registrering i både opstartsperioden og beskrivelsesperioden med en mellemliggende balance, der tjener som ultimobalance for opstartsperioden og primobalance for beskrivelsesperioden.

Likviditetsbeskrivelse iht. beholdningsforskydningsmodellen.

	Handlingskæde nr.											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Indkøbsordre for materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Modtagelse af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Betaling til leverandør	(-20)	(-30)	(-50)	-25	-30	-25			-50			-50
Lagring af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)	-30	-20	-50	-20	-30	-50
Forarbejdning og betaling af løn	(-15)	(-20)	(-30)	(-25)	-20	-25	-20	-15	-30	-15		
Lagring af færdige varer	(-35)	(-50)	(-80)	(-50)	-50	-50	-50	-35	-80	-35		
Ordreoptagelse hos kunde	(+50)	(+70)	+100	+80	+70	+80	+70	+50	+100			
Fakturerings og levering af færdigvare til kunde	(+50)	(+70)	+100	+80	+70	+80	+70	+50				
Indbetaling fra kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80						

Figur 6.1. En periodes handlingskæder for en lagervareproducent. Figur 4.2.

Periodens likviditetsbeskrivelse for varetransaktioner iht. beholdningsforskydningsmodellen					
Periodens resultat med fakturering og levering (salgsbasis) som indregningsmetode					
+ Indtægter ved salg for handlingskæderne	nr. 2-8				+ 520
- Variable omkostninger for handlingskæderne	nr. 2-8				- 365
= Resultat af periodens handlingskæder	nr. 2-8				+ 155
Beholdningsforskydninger fra primo til ultimo perioden					
	Beholdninger primo		Beholdninger ultimo		
	Handlingskæderne	Beløb	Handlingskæderne	Beløb	
Varedebitorer	nr. 1	- 50	nr. 7 og 8	- 120	- 70
Materialelager	nr. 5 og 6	- 55	nr. 11 og 12	- 80	- 25
Færdigvarelager	nr. 2, 3 og 4	- 180	nr. 9 og 10	- 115	+ 65
Varekreditorer	nr. 4, 5 og 6	+ 80	nr. 7, 8, 10 og 11	+ 100	+ 20
I alt		- 205		- 215	- 10
Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner					+ 145

Figur 6.2. En periodes likviditetsbeskrivelse for varetransaktioner for en lagervareproducent opgjort i henhold til beholdningsforskydningsmodellen. Figuren er en gengivelse af figur 4.5.

Løbende bogføring i virksomhedens startperiode

Handlingskæde nr.						
	1	2	3	4	5	6
Indkøbsordre for materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)
Modtagelse af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)
Betaling til leverandør	(-20)	(-30)	(-50)	-25	-30	-25
Lagring af materialer	(-20)	(-30)	(-50)	(-25)	(-30)	(-25)
Forarbejdning og betaling af løn	(-15)	(-20)	(-30)	(-25)	-20	-25
Lagring af færdige varer	(-35)	(-50)	(-80)	(-50)	-50	-50
Ordreoptagelse hos kunde	(+50)	(+70)	+100	+80	+70	+80
Fakturering og levering af færdigvare til kunde	(+50)	+70	+100	+80	+70	+80
Indbetaling fra kunde	+50	+70	+100	+80	+70	+80

Figur 6.1. En periodes handlingskæder for en lagervareprogrur 4.2.

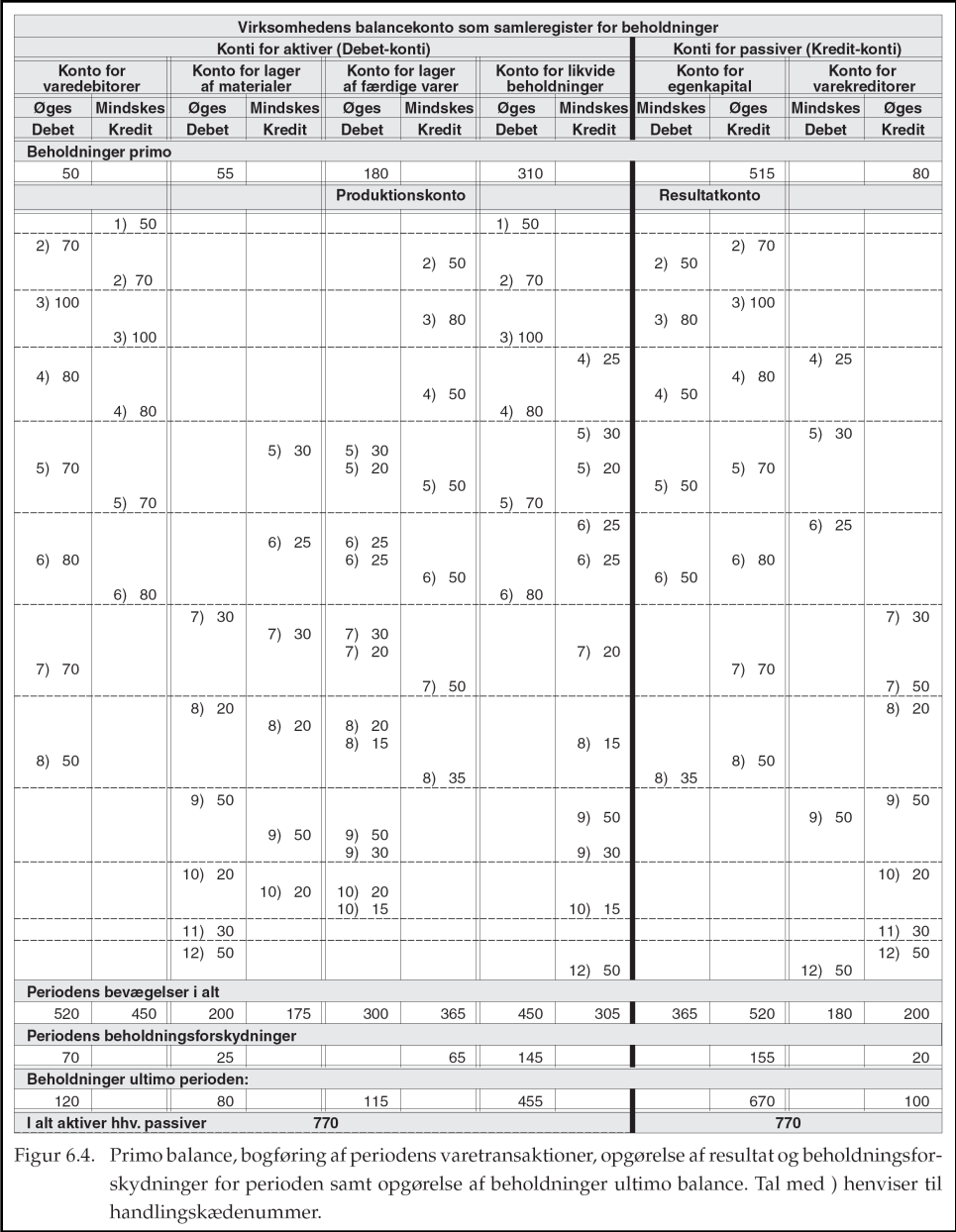
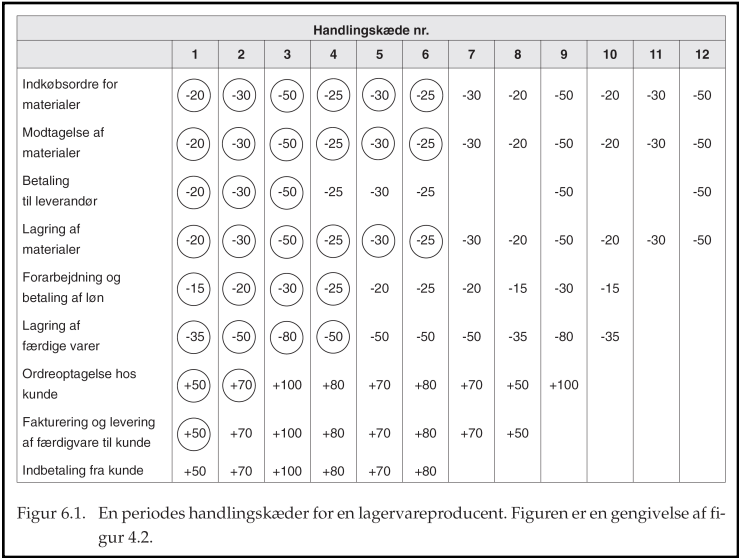
© Forlaget Samfundslitteratur

Fejl: 500 skal i kredit

Virksomhedens balancekonto som samleregister for beholdninger											
Konti for aktiver (Debet-konti)								Konti for passiver (Kredit-konti)			
Konto for varedebitorer		Konto for lager af materialer		Konto for lager af færdige varer		Konto for likvide beholdninger		Konto for egenkapital		Konto for varekreditorer	
Øges	Mind-skes	Øges	Mind-skes	Øges	Mind-skes	Øges	Mind-skes	Mind-skes	Øges	Mind-skes	Øges
Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Beholdninger primo											
						500		-500	500		
				Produktions-konto				Resultat-konto			
1) 50		1) 20		1) 20			1) 20			1) 20	
			1) 20	1) 15			1) 15		1) 50		
					1) 35			1) 35			
		2) 30					2) 30			2) 30	
			2) 30	2) 30			2) 20				
		3) 50					3) 50			3) 50	
			3) 50	3) 50			3) 30				
		4) 25		4) 25			4) 25				4) 25
				4) 25							5) 30
		5) 30									6) 25
		6) 25									
Periodens bevægelser i alt											
50	0	180	125	215	35	0	190	35	50	100	180
Periodens beholdningsforskydninger											
50		55		180			190		15		80
Beholdninger ultimo perioden											
50		55		180		310			515		80
I alt aktiver hhv. passiver				595				595			

Figur 6.3. Bogføring af indskudskapital samt af varetransaktioner udført i perioden før virksomhedens start i henhold til handlingskæderne i figur 6.2. Tal med) henviser til handlingskædenummer.

Regnskabsafslutning for virksomhedens startperiode

Fra primo balance til resultatopgørelse og ultimo balance

- Forskellen mellem periodens debiteringer og krediteringer giver beholdningsforskydningen på hver enkelt konto.
- For resultatkontoen gælder det, at denne beholdningsforskydning svarer til periodens resultat og samtidig er periodens selvfinansiering med indtjente midler.

Regnskabsaflæggelse og likviditetsbeskrivelse i henhold til det dobbelte bogholderi

Periodens resultatopgørelse:		
+ Indtægter ved varesalg		+ 520
- Variable fremstillingsomkostninger for de solgte varer		- 365
= Periodens resultat af varetransaktioner		+ 155
Periodens balancer	Primo	Ultimo
Aktiver:		
Varedebitorer	50	120
Materialelager	55	80
Færdigvarelager	180	115
Likvide beholdninger	310	455
Aktiver i alt	595	770
Passiver:		
Egenkapital:		
Indskudte midler	500	500
Indtjente midler	15	170
Varekreditorer	80	100
Passiver i alt	595	770

Figur 6.5. En periodes regnskab for en lagervareproducent baseret på periodens varetransaktioner.

Regnskabsaflæggelse og likviditetsbeskrivelse i henhold til det dobbelte bogholderi

Periodens likviditetsbeskrivelse udledt af regnskabet for perioden iht. beholdningsforskydningsmodellen			
Indtægter ved salg			+ 520
- Variable fremstillingsomkostninger			- 365
= Periodens resultat af varetransaktioner			+ 155
Periodens beholdningsforskydninger for uafsluttede varetransaktioner:			
Beholdninger:	Primo	Ultimo	Ændring
Varedebitorer	- 50	- 120	- 70
Materialelager	- 55	- 80	- 25
Færdigvarelager	- 180	- 115	+ 65
Varekreditorer	+ 80	+ 100	+ 20
Beholdninger netto	- 205	- 215	- 10
Periodens likviditetsvirkning af varetransaktioner			+ 145
+ Likvide beholdninger primo perioden			+ 310
= Likvide beholdninger ultimo perioden			+ 455

Figur 6.6. Likviditetsbeskrivelse for en periodes varetransaktioner for en lagervareproducent i henhold til beholdningsforskydningsmodellen.

Regnskabsaflæggelse og likviditetsbeskrivelse i henhold til det dobbelte bogholderi

Virksomhedens balancer primo og ultimo perioden beskrevet som en pengestrømsanalyse for perioden			
Balancer:	Primo	Ultimo	Pengestrøms- analysen
Pengebindinger og penge:			
Varedebitorer	50	120	+ 70
Materialelager	55	80	+ 25
Færdigvarelager	180	115	– 65
Likvide beholdninger	310	455	+ 145
Pengebindinger og penge i alt	595	770	+ 175
Finansieringskilder:			
Selvfinansiering:			
Med indskudte midler	500	500	–
Med indtjente midler	15	170	+ 155
Varekreditorer	80	100	+ 20
Finansieringskilder i alt	595	770	+ 175

Typiske posteringstyper i henhold til det dobbelte bogholderi

	Vareregnskabets særlige posteringstyper knyttet til produktion af lagervarer									
	Konto for lager af materialer		Produktions-konto		Konto for lager af færdige varer		Konto for likvide midler		Resultat-konto	
	Øges	Mind-skes	Øges	Mind-skes	Øges	Mind-skes	Øges	Mind-skes	Mind-skes	Øges
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Materialer fra lager til produktionen		A ← → A								
Udbetalt produktionsløn			B ←					→ B		
Færdige varer fra produktion til lager				C ← → C						
Færdige varer som omkostning ved salg							D ←		→ D	

Figur. 6.8. Typiske eksempler på posteringer af fremstillingsomkostninger via produktionskonto til lageret af færdigvarer og derfra videre til resultatkonto.

© Forlaget Samfundslitteratur

Postering A:

Materialer tages fra lager til brug i produktion

Postering B:

Betaling af løn i produktionen

Postering C:

Når produktionen er færdig, indgår varen på færdigvarelageret

Postering D:

Varer udtages af færdigvarelageret og leveres til kunde